

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad pensionsålder för vissa beställningshavare vid marinläkarkåren.

I en till riksdagen avlåten, den 20 februari 1931 dagtecknad proposition nr 117, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att med tillämpning från och med den 1 juli 1931 besluta, att marinläkare å aktiv stat skall under i övrigt gällande villkor äga att efter erhållet avsked undfå fyllnadspension, därest han vid avskedstagandet uppnått en ålder av: marinöverläkaren 65 levnadsår, förste marinläkare och marinläkare av första graden, sjukhusläkare, 63 levnadsår, annan marinläkare av första graden 60 levnadsår samt marinläkare av andra graden 55 levnadsår.

I skrivelse den 3 mars 1930 har marinöverläkaren hemställt, att i avbidan å en definitiv löne- och pensionsreglering för den militära personalen måtte tagas i övervägande erforderliga åtgärder för höjning av pensionsåldrarna beträffande marinöverläkaren, förste marinläkare och marinläkare av första graden i enlighet med vad 1921 års pensionskommitté föreslagit i sitt betänkande den 22 maj 1925 med förslag till militär tjänstepensionslag.

Pensionskommitténs av marinöverläkaren åsyftade förslag är av följande innehåll:

»Beträffande marinläkarkåren har pensionsåldern för marinöverläkaren, vilken nu är 60 år, föreslagits: av sakkunniga för utredning rörande avlönings- och tjänstgöringsvillkor för marinläkarkåren till 62 år (med 3 års respittid), av en reservant bland sakkunniga till 60 år (med 3 års respittid) samt av chefen för marinläkarkåren till 65 år. Chefen för marinstaben föreslår ävenledes en pensionsålder av 65 år, och kommittén anser, att pensionsåldern för marinöverläkaren bör, i likhet med vad som föreslagits för generalfärläkaren, sättas till 65 år.

För förste marinläkare, vilkens pensionsålder nu är 60 år, föreslår marinöverläkaren en pensionsålder av 63 år, chefen för marinstaben 62 år. Kommittén anser sig böra föreslå 63 år.

För marinläkare av 1. graden med en nuvarande pensionsålder av 55 år föreslog marinöverläkaren ursprungligen 58 år, men har sedermera anslutit sig till ett förslag av chefen för marinstaben avseende 60 år. Pensionsåldern bör enligt kommitténs förmenande för marinläkare av 1. graden i allmänhet bestämmas till 60 år; för de marinläkare av 1. graden, som tillika äro sjukhusläkare, bör pensionsåldern av samma skäl, som anförts i fråga om överläkarna vid garnisonssjukhuset, bestämmas till 63 år.»

Med erinran, att pensionskommittén i sitt senare betänkande den 11 januari 1926 med nytt lagförslag i ämnet icke ifrågasatt någon ändring i vad sålunda föreslagits, har marinöverläkaren vidare anfört:

Genom 1925 års försvarsbeslut minskades marinläkarbeställningarna av första graden från förutvarande 13 med ej mindre än 7 till nuvarande antal av 6. Av de kvarstående 6 beställningarna hava sedan år 1925 ej mindre än 5 bytt innehavare. Två sådana läkare hava långt före pensionsålderns inträde sökt och erhållit tjänster vid det civila sjukvårdsväsendet och en tredje har upprepade gånger sökt dylik tjänst. Denna reduktion av marinläkarna av första graden är också ägnad att i viss mån försvåra rekryteringen av högre beställningar inom marinläkarkåren.

Med anledning av sådana svårigheter medgav Eders Kungl. Maj:t år 1928 en förste marinläkare vid flottans station i Stockholm kvarstå i tjänst ett år efter uppnådd pensionsålder. Denne läkare sökte och erhöll emellertid omedelbart efter detta års utgång avsked. Den sålunda uppkomna ledigheten besattes sedan genom transport av den å flottans station i Karlskrona placerade förste marinläkaren. Dennes efterträdare söker nu, långt före pensionsålderns inträde, tjänst vid det civila sjukvårdsväsendet. Ifrågavarande båda förste marinläkare äro högt kvalificerade, och deras kvarstående i tjänst hade varit synnerligen önskvärt. Förutom de nämnda hava två andra förste marinläkare avgått med pension. Liknande svårigheter kunna befaras vid tillsättning av marinöverläkare.

Omsättningen inom marinläkarkårens två näst högsta beställningar har sålunda de sista fem åren varit osedvanligt stor. Beställningarnas antal är 9 och lika många hava under nämnda tid bytt innehavare. Kontinuiteten i tjänsten kan ej undgå att härav ogynnsamt påverkas. Därför synes vad som kan göras till undvikande av sådan olägenhet böra komma till utförande. En utväg att minska olägenheterna med de täta ombytena är en höjning av pensionsåldrarna för de tre högsta graderna inom marinläkarkåren, vilka det här närmast gäller.

Marinöverläkaren har slutligen framhållit, hurusom sedan nära tjugo års tid såväl olika kommitterade som hörda myndigheter enstämmigt förordat höjning av pensionsåldrarna för ifrågavarande marinläkare. Pensionskommitténs förslag syntes väl avvägt, enär de föreslagna åldrarna motsvarade de pensionsåldrar, som vore fastställda eller av kommittén föreslagits ej blott för marinens övriga civilmilitära kårer utan även för läkare vid det civila sjukvårdsväsendet.

Chefen för marinstaben har tillstyrkt förevarande framställning.

Direktionen över flottans pensionskassa har i överensstämmelse med marinöverläkarens framställning hemställt om sådan ändring av de i Kungl. Maj:ts skrivelse till direktionen den 28 november 1902 (Sv. förf.-saml. nr 124) intagna bestämmelserna angående grunder för pensionering av marinläkarkårens personal, att fyllnadspension finge utgå endast till den, som är berättigad till pension ur flottans pensionskassa och vid avskedstagan- det uppnått en levnadsålder av, marinöverläkaren 65 levnadsår, förste marinläkare och marinläkare av första graden, sjukhusläkare, 63 levnadsår, annan marinläkare av första graden 60 levnadsår samt marinläkare av andra graden 55 levnadsår.

Tillstyrkande utlåtanden över direktionens förslag hava avgivits av *marinförvaltningen* och *statskontoret*, vilka myndigheter emellertid ansett den föreslagna ändringen böra avse endast personal å aktiv stat.

För egen del har *departementschefen* i ärendet anfört bland annat följande:

»På sätt dåvarande chefen för försvarsdepartementet anförde vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 15 mars 1929 av den i marinöverläkarens ifrågavarande framställning omnämnda frågan om provisoriska pensionsbestämmelser i avseende å vissa beställningshavare vid marinen, synas i avbidan på en definitiv pensionsreglering för försvarsväsendets personal allenast sådana ändringar i nu gällande bestämmelser böra vidtagas, vilka icke utan verklig olägenhet kunna anstå. De av marinöverläkaren i hans förevarande framställning anförda skäl synas mig emellertid motivera, att frågan om höjning av pensionsåldern för marinöverläkaren, förste marinläkare och marinläkare av första graden nu tages under omprövning utan avvaktan å den definitiva pensionsregleringen.

Med hänsyn till de i ärendet upplysta förhållandena har även jag vid bedömandet av frågan om lämplig avvägning av pensionsålder för omförmälda personal funnit mig böra förorda en höjning av pensionsåldern i enlighet med det föreliggande förslaget, dock endast i vad angår personal å aktiv stat.»

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Såsom av utredningen i ärendet framgår och utskottet under punkten 1 av sitt denna dag avgivna utlåtande nr 25 jämväl erinrat, har tidigare uttalats den uppfattningen, att i avvaktan på en definitiv reglering av pensionsförhållandena för försvarsväsendets personal endast sådana ändringar i nu gällande bestämmelser borde vidtagas, vilka icke utan verklig olägenhet kunde anstå. Med vidhållande av denna mening finner utskottet emellertid de i ärendet anförda skälen för en ändring beträffande pensionsåldern för vissa beställningshavare vid marinläkarkåren vara av sådan art, att dylik ändring synes böra utan uppskov vidtagas. Vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit har utskottet funnit sig böra biträda.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 mars 1931.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 25.